

Ян Мен'ї,
*здобувачка третього рівня вищої освіти,
Навчально-наукового інституту молодіжної та
соціальної політики і соціальної роботи,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

Науковий керівник: **Людмила Неїжпапа,**
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної освіти і соціальної роботи,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Проблема формування комунікативної культури студентів як компонента професійної культури в умовах інформатизації освітнього процесу є актуальною та своєчасною. Розвиток комунікативних здібностей та навичок, використання інформаційно-комунікаційних технологій є необхідною умовою ефективної професійної діяльності. Відсутність необхідної інформації часто ускладнює прийняття ефективного рішення у кожному конкретному випадку. Студент повинен розуміти це та відчувати потребу в отриманні інформації. Для цього необхідно сформувавши в нього цю потребу, яка є важливою частиною його комунікативної культури.

Сучасні здобувачі вищої освіти повинні навчитися адекватно використовувати інформаційно-комунікативні засоби, виявляти необхідну інформацію в даний момент (зберігання та передача інформації), вміти її аналізувати, а також володіти вміннями та навичками, що забезпечують оптимальне використання мовних засобів для вирішення завдань спілкування, відтак, володіти комунікативною культурою.

Виклад основного матеріалу. Усвідомлення статусу комунікативної культури як базового компонента професійної підготовки майбутнього фахівця набуває вагомого значення. Роль та місце комунікативної культури у структурі професійної культури спеціаліста оцінюється по-різному. Найбільш розробленою на даний момент є

особистісно-орієнтована концепція, що характеризується пріоритетом компонента «культури» у словосполученні комунікативної культури [3]. Відповідно до цієї концепції, співвідношення поняття комунікативна культура із загальною та професійною культурами виглядає наступним чином. Загальна та професійна культура є базовими поняттями стосовно комунікативної культури, оскільки комунікативна культура зберігає свою цілісність і відносну автономність, будучи їх підсистемою.

Комунікативна культура в умовах інформатизації суспільства – це сукупність вербальних та невербальних якостей особистості, знань, умінь та навичок, що забезпечують адекватне використання комп'ютерно-опосередкованої комунікації в інформаційному середовищі для сприйняття та відображення дійсності.

Технологізація сучасної освітньої практики передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій. Інформаційно-комунікаційні технології – «сукупність методів, засобів і прийомів, що використовуються для збирання, систематизації, зберігання, опрацювання, передавання, подання різних повідомлень і даних за допомогою засобів обчислювальної техніки та зв'язку» [1, с. 53]. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті включають технології навчання, виховання та управління, засновані на застосуванні обчислювальної техніки та спеціального програмного продукту, інформаційного та методичного забезпечення.

Швидкий процес розвитку інформаційно-обчислювальної та телекомунікаційної техніки неминуче веде до інформатизації вищої освіти, а це, у свою чергу, неодмінно сприятиме раціоналізації інтелектуальної діяльності, підвищенню якості підготовки фахівців з новим типом мислення та культури, що відповідає вимогам сучасного інформаційного суспільства [2]. У зв'язку з інтенсивним проникненням програмного забезпечення та нових інформаційних технологій у сферу освіти, все частіше доводиться зустрічати інформаційний підхід до розуміння самої сутності процесу освіти. При цьому передбачається, що освітній процес – це своєрідний канал передачі інформації від викладача або автоматизованого комплексу, що виступає як джерело освітньої інформації, до студента, який є споживачем цієї інформації.

Впровадження у сферу освіти нових інформаційних технологій забезпечить:

- можливість побудови відкритої системи освіти, що надає кожному студенту свободу вибору напряму самонавчання;
- можливість отримання оперативної та актуальної інформації будь-якого характеру незалежно від місцезнаходження;
- ефективну організацію навчального процесу із застосуванням сучасних комп'ютерних засобів;
- індивідуалізацію навчального процесу;
- можливість використання та організації принципово нових пізнавальних методів, зокрема, таких як прогнозування, моделювання, обчислювальний експеримент.

Отже, інформатизація освітнього процесу впливає й на комунікативну культуру сучасного фахівця. Оскільки, в центрі нашої уваги знаходиться особистість, фахівець, який має вирішувати певні професійні завдання, досягати певних поставлених професійних цілей, вступати у взаємодію, пізнавати і перетворює світ і себе за допомогою нових інформаційних технологій.

Для майбутнього фахівця, як суб'єкта професійної діяльності способом пізнання та перетворення світу виступає професійна культура, а способом перетворення себе – комунікативна культура. Комунікативна культура є сукупністю спеціальних комунікативних знань, навичок та умінь, за допомогою яких людина запобігає виникненню психологічних труднощів та прогнозує результативність міжособистісної та ділової професійної взаємодії.

Комунікативна культура базується на вмінні орієнтуватися в інформаційній структурі суспільства. Соціально-психологічна інформація є дуже важливою, передається за допомогою мови етикету, використовує стандарти спілкування, коди, знаки, символи.

Висновки. Важливою умовою ефективного функціонування комунікативно-орієнтованого інформаційного середовища має стати встановлення міждисциплінарних зв'язків. Однією з форм поєднання комунікативних та професійних знань у цілісну систему уявлень про світ, людину, суспільство та своє місце в ньому може стати розробка та впровадження спецкурсів у навчальний процес. Також умовою успішного функціонування комунікативно-орієнтованого інформаційного середовища має стати перетворення студента на суб'єкт навчального процесу, рівноправну взаємодію викладачів та студентів, що проявляється

у спільних наукових дослідженнях або у процесі навчально-виробничої діяльності.

Сучасний високий рівень технологічного та інформаційного розвитку суспільства передбачає такий самий високий рівень культури, важливо, щоб кожна особистість усвідомлювала себе однією із складових інформаційного середовища та володіла комунікативною культурою як специфічним видом діяльності.

Список використаних джерел:

1. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: словник. К.: ЦП Компрінт, 2019. 134 с.
2. Олексенко Р. І. Особистість в освітньому середовищі, яке динамічно трансформується. *Філософські обрії*. 2017. Вип. 37. С. 124-135.
3. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах: монографія. Львів : Піраміда, 2015. 342 с.

*Наталія Полуйко,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 232 Соціальне забезпечення,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

Науковий керівник: **Наталія Сухицька,**
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної політики,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Постановка проблеми. Події, які відбуваються сьогодні в Україні, російсько-українська війна, роблять акцент на соціальній допомозі всіх верств населення. Відтак, постає задача формування нового покоління соціальних фахівців, які б, за вимогою часу, удосконалювали методи і форми роботи в професійній діяльності, були більш освіченими і